

ITEMI PE CAPITOLE

GÂNDIRE CRITICĂ

Capitolul 1: Introducere în logică și argumentare

1. Principiul identității este cel mai bine interpretat ca asertând că, în același timp și din aceeași perspectivă (sub același raport):
 - a. nimic nu rămâne identic cu sine însuși, totul se transformă
 - b. există două entități distincte care sunt la fel, sunt identice
 - c. orice obiect este identic numai cu sine însuși
 - d. toate entitățile dintr-o anumită clasă/categorie de obiecte sunt la fel, sunt identice

2. Potrivit principiului non-contradicției, în același timp și din aceeași perspectivă (sub același raport), o propoziție oarecare și negația ei:
 - a. nu pot fi împreună false, dar pot fi împreună adevărate
 - b. nu pot fi împreună adevărate, dar pot fi împreună false
 - c. nu pot fi nici împreună adevărate, nici împreună false
 - d. pot fi atât împreună adevărate, cât și împreună false

3. Potrivit principiului terțului exclus, în același timp și din aceeași perspectivă (sub același raport), o propoziție oarecare și negația ei:
 - a. nu pot fi împreună false, una dintre ele trebuie să fie adevărată
 - b. nu pot fi împreună adevărate, una dintre ele trebuie să fie falsă
 - c. nu pot fi nici împreună adevărate, nici împreună false
 - d. pot fi atât împreună adevărate, cât și împreună false

Fie textul:

„În epoca noastră marcată de televiziunile comerciale, «poporul» a preluat puterea prin intermediul telecomenzii și a cerut «să se vadă pe sine» la TV, nu (doar) anchormen, moderatori, intelectuali și showmen profesioniști. Au apărut așadar niște producții în care protagoniștii erau oameni obișnuiți: uneori puși în situații-limită (precum în transmisiuni de tipul Survivor), alții în situații de viață cotidiană (precum în emisiunile despre bărbați care își înșală nevestele, despre familii care fac «schimb de mame» etc.). Iluzia realității i-a dat publicului satisfacția că a devenit cu adevărat personajul principal la TV [...]. Inutil să adăugăm că e doar o iluzie [...].

Același fenomen, dar la altă scară și cu alte mijloace se petrece pe Internet [...]. Oricine este un potențial «producător de conținut» pe care îl poate plasa în rețea. Prin intermediul unui blog, oricine poate deveni «autor», făcându-și publice impresiile și ideile, povestind ce a visat azi-noapte sau dacă micul dejun i-a provocat indigestie, comentând filme și cărți, exprimându-și opiniile politice ș.a.m.d. Prin Facebook și altele asemenea s-au născut «rețele sociale» care îi pun pe oameni în legătură cu semenii de-ai lor care au idei, interese, pasiuni comune. [...]. Prin asta (și prin altele, multe altele), existența omului de azi «se mută» tot mai mult în rețea. Nu mai e vorba despre o simplă «dependență de Internet», ci de emoții, trăiri, cunoștințe ale căror surse și resurse «vin» din rețea, nu din lumea reală.

Google, invenție genială a unor studenți superdotați, Sergey Brin și Larry Page, a apărut ca o «cheie universală», ca o tentativă de a ordona, clasifica, ierarhiza lumea haotică a Internetului, iar acum, prin optimizare permanentă, își asumă misiunea de a deveni «motorul de căutare perfect», care «înțelege exact ce vrei să spui și îți dă exact ceea ce vrei». În ultimă instanță, Google ar trebui să devină «ceva la fel de inteligent ca oamenii sau chiar mai inteligent», spunea Larry Page. Inteligență artificială, așadar, după cum declara celălalt fondator: «Cu siguranță, dacă am avea toată informația lumii atașată direct la creier sau un

creier artificial mai deștept decât al nostru, am fi într-o situație mai bună» (interviu în Newsweek, 29 martie 2004, <http://www.newsweek.com/id/148272>).

În noile circumstanțe tehnologice, era timpul să apară și altfel de dezbateri, care să depășească impasul celor vechi, axate pe disputa între «conținuturi» și reduse, practic, la opoziția între «superficialitate» și «cultură», între «divertisment lejer» și «valori». Nicholas Carr, autorul unor cărți despre noile tehnologii, a publicat în august 2008, în The Atlantic, un articol care a fost apoi îndelung comentat, pro și contra: «Is Google Making Us Stupid? What the Internet is doing to our brains» (<http://www.theatlantic.com/doc/200807/google>). Ambiția fondatorilor Google de a crea inteligență artificială prin care să rezolve probleme altădată de nerezolvat este legitimă, crede Carr. Dar asumția lejeră că am fi într-o situație mai bună dacă ne-am putea conecta la creier toată informația lumii e greșită: «Sugerează credința că inteligența este rezultatul unui proces mecanic, o serie de pași discreți care pot fi izolați, măsurați și optimizați. În lumea Google, în care pătrundem când suntem online, nu prea e loc pentru indistinția contemplării. Ambiguitatea nu e o poartă spre înțelegere, ci o defecțiune care trebuie reparată. Creierul uman e doar un computer depășit care are nevoie de un procesor mai rapid și de un hard disk mai mare.» Efectele sunt așadar asupra creierului uman și asupra felului nostru de a gândi. Iar Internetul în ansamblu predispune la lene intelectuală, la lectura de suprafață a unor texte scurte, doar pentru a culege din ele «informația optimă», și distruge astfel lectura de profunzime. Și, implicit, gândirea profundă, în care un rol esențial îl are contemplarea [...].

Nicholas Carr vede în Internet cam aceleași efecte pe care le reproșa Giovanni Sartori televiziunii în cartea sa Homo Videns. Televisione e post-pensiero (Laterza, 1998; tradusă la Editura Humanitas în 2005): modificări antropogenetice, schimbarea felului de a gândi, format timp de milenii pe baza activităților intelective ale scrisului și cititului. Or, în zilele noastre, copiii devin «consumatori TV» înainte de a învăța să scrie și să citească, ceea ce în timp va aduce schimbări la nivelul speciei umane." (Mircea Vasilescu – Iar moare cultura?, <https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/situatiunea/iar-moare-cultura-611089.html>)

4. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia evoluția televiziunii și a Internetului va constitui un factor de regres pentru specia umană
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia evoluția televiziunii și a Internetului va constitui un factor de progres pentru specia umană
- c. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia Internetul evoluează în aceeași direcție cu televiziunea, dar la altă scară și cu alte mijloace
- d. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia evoluția televiziunii și a Internetului va constitui un factor de regres pentru specia umană

5. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a exprima concluzia la care ajunge autorul, că televiziunea și Internetul vor determina, în timp, schimbări majore la nivelul speciei umane
- b. a explica detaliat modul în care televiziunea și Internetul vor determina, în timp, schimbări minore la nivelul speciei umane
- c. a întări ideea potrivit căreia Internetul evoluează în aceeași direcție cu televiziunea, dar la altă scară și cu alte mijloace
- d. a analiza poziția autorului față de importanța mass-media pentru omul contemporan, mai ales pentru copiii zilelor noastre

6. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să pună la îndoială corelația dintre evoluția televiziunii ori a Internetului și schimbarea felului de a gândi al speciei umane

- b. să explice care ar fi cauzele pentru care Internetul evoluează în aceeași direcție cu televiziunea, dar la altă scară și cu alte mijloace
- c. să susțină că evoluția televiziunii și a Internetului va determina schimbarea felului de a gândi al speciei umane
- d. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre activitățile intelective ale scrisului ori cititului și modul de a gândi al oamenilor

Fie textul:

„Traduc zilele astea Sofistul lui Platon și întâlnesc următoarea explicație a unei specii de ignoranță: «Faptul de a ignora specificul unui suflet a cărui inteligență merge alături, deși dă asalt adevărului, nu-i nimic altceva decât o gândire-alături (228d)». Termenul grec tradus de mine aici literal prin «gândire-alături», spre a respecta jocul de cuvinte al lui Platon, este paraphronesis, un cuvânt compus rar, pe care un traducător francez recent (Nestor Cordero) îl traduce prin «délir». Constantin Noica îl reda prin «sminteală». Ideea lui Platon mi se pare a fi aceasta: unii oameni tind spre cunoaștere, se avântă către ea, dar n-o ating, ci inteligența lor – foarte reală – avansează în paralel cu ea. Gândesc, desigur, au consecuție, au coerență, produc silogisme, dar mersul lor rămâne aberant, alături de gândirea corectă și, bineînțeles, de realitate.

Un exemplu de paraphronesis mi-a oferit chiar în acea zi o postare pe FB a respectabilului pianist care este Andrei Vieru. El e, cum se știe, antivaccinist. Or, presupun că o provocare pentru acești oameni este aceea de a explica de ce numărul celor care reclamă efecte nocive, chiar fatale ale vaccinurilor rămâne, proporțional, foarte mic. Aici vine explicația: familiile vacciniste sunt vinovate pentru tăcere. În ce fel? Iată:

«Imaginați-vă ruda de sânge sau prin alianță care insistă ca fratele, părintele sau soțul să se vaccineze. Cel în cauză ascultă de povețe și presiuni: acceptă și se vaccinează. După care, decedează sau rămâne pe viață invalid. Ce credeți că va spune ruda? Că e, bineînțeles, o simplă coincidență. Vă mai mirați că rudele, în imensa lor majoritate, nu fac plângeri și nu raportează nimic? Ar însemna să raporteze împotriva lor însele. Ar fi nevoie de o conștiință morală cu totul deosebită, o aptitudine pe care aproape nimeni nu o are.»

Mi se pare într-adevăr un exemplu strălucit de paraphronesis să nu realizezi:

1) Că în acest fel se poate demonstra nu numai că vaccinurile anti-COVID omoară, dar și că toate vaccinurile omoară. Și, fiindcă vaccinurile sunt creația medicinei și a biologiei, care fabrică și toate medicamentele, se poate demonstra asemănător și că medicamentele în general omoară și, mai ales, că medicii și spitalele omoară, doar că o conspirație globală obligă la tăcere. Argumentul «moral» va fi valabil și aici, cel puțin în măsura în care foarte mulți se duc la medic după ce se sfătuiesc cu familia sau cu prietenii apropiați. Iar dacă în unele cazuri faptul nu e valabil, nu aflăm de ce și care e diferența între cazuri.

2) Teza unei conspirații «morale» generalizate nu explică de ce pacienții care nu mor, dar rămân suferinzi, nu deschid ei înșiși procese și nu reclamă malpraxis în mult mai multe cazuri decât se întâmplă. Aceștia nu răspund decât pentru ei înșiși. În fond, nu toți se vaccinează la sfatul familiei: unii o fac chiar împotriva sfatului acesteia, iar alții nu se sfătuiesc cu nimeni.

3) De ce ar păstra tăcerea ruda «vaccinistă», căreia i-a murit cineva din familie, sfătuit de ea să se vaccineze? Nu are suficientă conștiință morală, zice Vieru, spre a se autoculpabiliza. Numai că ea are o cale la îndemână de dezvinovățire: să afirme – cu totul îndreptățit, dacă persoana nu e de specialitate – că a fost de bună credință și a avut cele mai bune intenții, însă a fost dezinformată, înșelată de autorități și de medici. Dimpotrivă, cred că pe foarte mulți oameni o conștiință morală nu cine știe ce avansată i-ar împinge să reacționeze furioși, pentru că s-ar considera înșelați și abuzați, și să acuze autoritățile, tocmai pentru a nu lăsa culpa asupra lor: «N-am știut și deci sunt nevinovat. Acum știu însă și, dacă nu reclam, mă fac complice cu cei care m-au înșelat și devin vinovat», ar gândi ei probabil. Nu știu ce ar obiecta antivacciniștii, dar poate că ar răspunde că omul respectiv e

totuși vinovat, pur și simplu fiindcă n-a crezut în «gnoza» antivaccinistă, deși aceasta i-a fost comunicată pe toate canalele. Cine s-a abținut în necredință merită tot blamul.

Nu-mi fac iluzii că argumentele mele (ca și altele) i-ar putea clinti pe adepții acestei «gnoze» de pe pozițiile lor. «Gândirea-alături» merge în paralel cu drumul corect fără să se împiedice, fără să fie în criză de răspunsuri, fără remușcări și dubii. Ceea ce e îngrijorător e însă fenomenul de contaminare cu «paraphronesis» – ceea ce se vede și din unele comentarii la postarea în cauză. După cineva, membru al corpului universitar (Paul Dragoș Aligică), complicitatea «vaccinistă» indusă de autorități ar fi devenit aproape generală (cu excepția «gnosticilor»), cu scopul de a dilua orice responsabilitate concretă, așa că e natural să cadă tăcerea. În sine, faptul că o conspirație globală nu e denunțată de cei direct interesați decât în mod marginal sau aproape deloc devine, paradoxal, o dovadă puternică în favoarea existenței și puterii conspirației – cel puțin, în ochii adepților ei «gnostici», care gândesc prin apel la paraphronesis.

E ca în bancul acela sec:

– De ce are elefantul ochii roșii?

– Nu știu.

– Ca să se ascundă în cireș.

– Hmm!

– Ai văzut vreodată un elefant într-un cireș?

– Nu.

– Vezi ce bine s-a ascuns?» (Andrei Cornea – Elefantul din cireș,

<https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/situatiunea/elefantul-din-cires-2286960.html>)

7. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia unele dintre argumentele formulate pentru a susține o teorie de factură conspiraționistă sunt exemple de erori logice
- fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia teoria antivaccinistă este un exemplu de teorie de factură conspiraționistă
- fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia unele dintre argumentele formulate pentru a susține o teorie de factură conspiraționistă sunt exemple de erori logice
- fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia teoria antivaccinistă este un exemplu de teorie de factură științifică

8. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj (în care este povestit bancul sec cu ochii roșii ai elefantului) este acela de:

- a analiza poziția autorului față de importanța gândirii critice pentru omul contemporan, mai ales pentru adepții unor teorii conspiraționiste
- a întări ideea potrivit căreia unele dintre argumentele formulate pentru a susține o teorie de factură conspiraționistă sunt exemple de erori logice
- a explica detaliat modul în care unele dintre argumentele formulate pentru a susține o teorie de factură conspiraționistă sunt exemple de erori logice
- a contrazice ideea potrivit căreia teoria antivaccinistă este un exemplu de teorie de factură conspiraționistă

9. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- să pună la îndoială corelația dintre teoria antivaccinistă și teoriile conspiraționiste
- să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la corectitudinea logică a unora dintre argumentele formulate pentru a susține o teorie de factură conspiraționistă
- să explice care ar fi cauzele pentru care teoria antivaccinistă este un exemplu de teorie de factură conspiraționistă
- să analizeze detaliat modul în care se produc erorile logice în cazul unora dintre argumentele formulate pentru a susține o teorie de factură conspiraționistă

Fie textul:

„Nenorocirile și ticăloșiile descoperite în legătură cu unele aziluri de bătrâni au atras atenția asupra condiției precare și, de aici, vulnerabile a acestor semenii. Dar această precaritate trece mult dincolo de cazul concret respectiv sau de altele asemănătoare de la noi sau din alte părți. Adevărul este că, în contrapartidă cu lungirea considerabilă a vieții majorității oamenilor, obținută în ultima sută de ani mulțumită științei, tehnologiilor și condițiilor igienice, s-a produs și un fenomen negativ, uneori tragic: oamenii trăiesc în medie, ce-i drept, mult mai mult decât în trecut, vârste de optzeci, nouăzeci de ani nu mai sunt deloc o excepție și o curiozitate; dar, din păcate, destul de des calitatea vieții unor vârstnici e departe de a fi satisfăcătoare. Bolile zise degenerative, infirmitățile de tot felul, dar mai ales teribila demență senilă numită Alzheimer afectează tot mai mult un segment semnificativ al populației în ansamblu și unul considerabil al populației vârstnice. Bineînțeles că aceste boli erau mult mai puțin răspândite în rândul populației din trecut, mult mai tinere. Pentru mulți, senectutea, departe de a aduce calmul amintit și laudat cândva de Cicero, vine cu o cohortă de necazuri care se agravează în ani. Viața omului bătrân poate deveni nu numai prelungă, dar și mizerabilă pe măsura prelungirii ei.

Și bineînțeles că dacă omul respectiv are familie, aceasta trebuie să îndure – și uneori nu pentru puțin timp – condiția precară a senectuții prelungite a unui părinte, soț sau bunic. Iar greutățile îngrijirii, mai ales în fazele avansate ale bolilor degenerative, nu sunt nici puține, nici mici și, bineînțeles, nici ieftine. Din păcate – iarăși ca o consecință a modernității –, familiile au acum puțini membri mai tineri și valizi, în schimb numărul vârstnicilor e, proporțional, tot mai mare. Pe scurt, omul bătrân și invalid devine adesea o povară materială, financiară, pe lângă una sufletească pentru familia sa – lucru pe care el însuși îl știe adesea și care constituie un motiv în plus de tristețe.

Există desigur această soluție a azilului – de multe ori inevitabilă chiar și pentru cei cu familii și cu atât mai mult pentru cei care nu mai au pe nimeni care să aibă grijă de ei. La modul ideal, se asigură măcar o îngrijire fizică corespunzătoare, uneori dublată de socializare, foarte necesară și ea. Dar chiar și când se realizează acest mod ideal, despărțirea de familie și de locuința personală, de rutinele vechi este traumatizantă atât pentru omul bătrân și invalid, cât și pentru membrii familiei, care nu o dată cunosc destule sentimente de culpabilitate. Pe când se trăia considerabil mai puțin, majoritatea oamenilor și a familiilor era scutită de multe dintre aceste probleme. [...]

Nu am o soluție. Calitatea îngrijirilor contează mult, dar problema în sine rămâne, cum spuneam, chiar și în condiții ideale. Opțiunea pentru sinuciderea asistată, înainte de sosirea cortegiului suferințelor și infirmităților – chiar dacă ar deveni în general legală –, nu e pentru toată lumea și, adesea, motive morale sau religioase o interzic. În rest, trebuie să așteptăm ca știința să aducă și calitatea senectuții la nivelul dimensiunii ei în ani.

Un mit grecesc povestește că un om, după ce a făcut un bine lui Zeus, a fost întrebat ce-și dorește drept răsplătă. Omul, fără minte, a cerut viață veșnică, uitând să ceară și tinerețe pentru această viață. Urmarea a fost că a trăit tot mai mizerabil, mai stăfădit, mai uscat și mai lipsit de carne și bucurii, până ce s-a transformat într-un greier, al cărui scârțâit n-ar fi decât un lament etern asupra condiției acelei bătrâneți disproporționat de lungi, cerută în mod nesăbuit, care mănâncă treptat ce a mai rămas viu și autentic din om.” (Andrei Cornea – Bătrânețe, haine grele, <https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/situatiunea/batrinete-haine-grele-2285204.html>)

10. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia știința ar fi capabilă să aducă și calitatea senectuții la nivelul dimensiunii ei în ani
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia viața omului bătrân poate deveni nu numai prelungă, dar și mizerabilă pe măsura prelungirii ei

- c. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia senectutea, deși presupune confruntarea cu o serie de neajunsuri, nu este departe de a aduce calmul amintit și lăudat cândva de Cicero
- d. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia senectutea, departe de a aduce calmul amintit și lăudat cândva de Cicero, presupune confruntarea cu o serie de neajunsuri

11. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a contrazice ideea potrivit căreia progresul științific ori tehnologic le permit oamenilor secolului XXI să trăiască în medie mult mai mult decât în trecut, dar nu neapărat și mult mai bine
- b. a explica modul în care oamenii secolului XXI ajung să trăiască în medie mult mai mult decât în trecut, dar nu neapărat și mult mai bine
- c. a întări ideea potrivit căreia progresul științific ori tehnologic le permit oamenilor secolului XXI să trăiască în medie mult mai mult decât în trecut, dar nu neapărat și mult mai bine
- d. a analiza poziția autorului față de importanța progresului științific ori tehnologic pentru calitatea vieții omului contemporan, mai ales a vârstnicilor

12. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să explice care ar fi cauzele pentru care oamenii secolului XXI ajung să trăiască în medie mult mai mult decât în trecut, dar nu neapărat și mult mai bine
- b. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre progresul științific ori tehnologic și calitatea vieții omului contemporan, mai ales a vârstnicilor
- c. să susțină că, dacă se asigură o îngrijire fizică corespunzătoare, dublată de necesara socializare, internarea într-un azil a vârstnicilor poate fi o soluție eficientă pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă aceștia
- d. să pună la îndoială corelația dintre progresul științific ori tehnologic și calitatea vieții omului contemporan, mai ales a vârstnicilor

Fie textul:

„Din toate sondajele, efectuate de diverse institute de sondare a opiniei publice, reiese că românii sunt o națiune foarte credincioasă, cu frică de Dumnezeu și cu mare încredere în Biserică și în Armată. Altfel spus, cu frică de Autoritate, fie aceasta religioasă sau laică. Și, totuși...

Recentul scandal al azilelor din Voluntari pare dincolo de imaginația unui scenarist cinic. Și este cu atât mai incredibil cu cât țara e plină de persoane care-și declară credința la tot pasul și de politicieni care-și fac cruci ostentativ, mai ales atunci când televiziunile se află prin preajmă, și care sunt extrem de generoși cu Biserica – din banii publici, nu din buzunarul propriu –, convinși, probabil, că-și cumpără astfel îngăduința clerului și, indirect, pe cea divină (!).

Cea mai bună dovadă că e vorba despre multă, foarte multă ipocrizie în această paradă de creștinism butaforic este chiar distanța enormă dintre fapte – sordide de-a dreptul – și declarații – sforăitoare, auto-victimizante, pline de acuze la adresa «inamicilor politici», a «conspirațiilor», a «haștagiștilor» și «progresiștilor», declarații care pierd din vedere, sistematic, problema de fond: tratamentul inuman aplicat unor ființe lipsite de apărare. Ceea ce a lipsit din toate intervențiile publice ale celor vizați de ancheta jurnalistică a fost tocmai compasiunea, reacție firească din partea oricărei ființe umane în fața unor abuzuri precum cele documentate de jurnaliștii de la Centrul de Investigații Media și Buletin de București. Compasiunea a lipsit cu desăvârșire și în cazul celor care ar fi trebuit să intervină, în ultimii trei ani, în urma repetatelor sesizări și reclamații făcute de vecinii exasperați, de la mici funcționari până la inspectori, primar și miniștri. E imposibil de crezut că nu au știut nimic. Ignoranța nu e semnul inocenței, ci al incompetenței. Presupunând că, într-adevăr, nu au știut nimic (!), asta nu înseamnă că sunt nevinovați, ci total incompatibili cu funcțiile pe care

le dețin. Ignoranța (dacă ar fi să luăm în considerare această explicație) e sinonimă cu lipsa de responsabilitate și nu-i poate absolve de vină pe cei care ar fi trebuit să știe ce se petrece în instituții din subordinea lor și să intervină. Dacă, desigur, le-ar fi păsat. Dacă ar fi capabili de o minimă compasiune.

Și nu e vorba aici doar despre politicieni și funcționari publici, fie aceștia primari, inspectori, șefi (mai mari sau mai mici) sau miniștri, ci și despre toți cei care lucrează în acele azile, toți cei care au închis ochii și și-au încasat salariile, fără să simtă nevoia să se revolte. Cum oare s-a ajuns aici? Cum e posibilă această abrutizare iremediabilă, această atrofiere totală a empatiei, această definitivă amputare a bunului-simț?

Creștinismul a devenit, pentru mulți dintre contemporani, doar o coregrafie electorală și o mască, afișată ipocrit în spațiul public, o etichetă, dincolo de care nu se află niciun conținut. Valorile despre care vorbește Isus – iubirea aproapelui, smerenia, onestitatea, compasiunea față de cel aflat în suferință, discreția etc. – nu-și mai găsesc locul în retorica emfatică, nu și empatică, a celor care se bat cu pumnul în piept că ei sunt buni creștini. Asistăm la o dezgustătoare mimare a creștinismului, a cărui înțelegere se reduce, de ani buni, doar la gesturi exterioare: pupat icoane, bătut mătănii și «pelerinaje» la locuri sfinte, în excursii de plăcere, asigurate de firme de turism patronate de «sfinții părinți». VINOVAȚI DE ACEASTĂ ACCELERATĂ GOLIRE DE CONȚINUT A DOCTRINEI CREȘTINE SUNT, ÎN BUNĂ MĂSURĂ, UNII DINTRE REPREZENTANȚII CLERULUI, CARE REDUC CREDINȚA LA UN UNIC PRINCIPIU: «crede(-ne pe noi) și nu cerceta!».

Ceea ce s-a petrecut în azilele din Voluntari reflectă, din păcate, actuala stare a nației: o nație care nu-și respectă trecutul și care nu are nici o preocupare pentru propriul viitor. Atitudinea față de bătrâni și față de copii a autorităților (dar și a celor chemați să se ocupe de aceste două categorii, esențiale pentru buna funcționare a oricărei societăți), absența empatiei și disprețul categoric pentru tot ceea ce nu corespunde intereselor proprii spun multe despre iresponsabilitate socială, despre egoismul devenit virtute și despre abrutizare. Abrutizare, grobianism și mahalagism strident, omniprezente din păcate, promovate la ore de vârf, în emisiuni imunde, care inundă ecranele televiziunilor autohtone. O lume tot mai schimonosită și mai lipsită de valori.” (Carmen Mușat – Când compasiune nu e..., <https://www.observatorcultural.ro/articol/cind-compasiune-nu-e/>)

13. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia românii sunt o națiune foarte credincioasă, cu frică de Dumnezeu și cu mare încredere în Biserică și în Armată
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia lipsa compasiunii pentru suferințele vârstnicilor din anumite azile este specifică exclusiv politicienilor și funcționarilor publici
- c. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia românii nu li se poate reproșa nimic legat de atitudinea pe care o au față de bătrâni și față de copii
- d. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia românii trăiesc într-o lume tot mai schimonosită și mai lipsită de valori

14. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a contrazice ideea potrivit căreia atitudinea față de vârstnici ori față de copii este relevantă pentru calitatea morală a unei nații
- b. a explica modul în care s-a ajuns la o atrofiere totală a empatiei românilor, la o definitivă amputare a proverbialului lor bun-simț
- c. a analiza poziția autorului față de importanța atitudinii față de vârstnici ori față de copii pentru calitatea morală a unei nații
- d. a întări ideea potrivit căreia atrofierea totală a empatiei românilor este cauzată de faptul că, pentru mulți dintre contemporani, creștinismul a devenit doar o mască, afișată ipocrit în spațiul public, o etichetă, dincolo de care nu se află niciun conținut

15. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:
- să pună la îndoială corelația dintre atitudinea față de vârstnici ori față de copii și calitatea morală a unei nații
 - să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la faptul că românii sunt o națiune foarte credincioasă, cu frică de Dumnezeu și cu mare încredere în Biserică
 - să susțină că românii sunt într-adevăr o națiune foarte credincioasă, cu frică de Dumnezeu și cu mare încredere în Biserică
 - să explice care ar fi cauzele pentru care, pentru mulți dintre români, creștinismul a devenit doar o mască, o etichetă, dincolo de care nu se află niciun conținut

Fie textul:

„Franța își trăiește propriul moment George Floyd. Acum trei ani, uciderea de către un polițist a unui bărbat de culoare din Minneapolis a provocat o revoltă care a durat mai multe săptămâni. La Nanterre, o suburbie a Parisului, Nahel M. a fost împușcat în piept de un polițist, după ce a refuzat, în repetate rânduri, să se conformeze somației de a opri autovehiculul. Conducea fără permis (fiind minor) o mașină înmatriculată într-o altă țară despre care se presupunea că era furată. Urmărit de poliție pe străzile orașului, timp de mai multe zeci de minute, a încălcat câteva reguli de circulație punând în pericol viața pietonilor – au explicat polițiștii. Tânărul cu origini algeriene era cunoscut pentru numeroase infracțiuni minore, însă nu avea un dosar penal. Primele relatări ale presei au insistat tocmai pe trecutul infracțional al victimei. Însă videoclipul unui martor care a înregistrat scena cu telefonul mobil a infirmat versiunea oficială: acolo se văd doi polițiști care stau lângă ușa șoferului și o mașină galbenă. Unul dintre ei își îndreaptă arma spre șofer și-l amenință că o să-l împuște în cap. Mașina avansează încet, apoi se aude împușcătura. În 2017, guvernul lui Macron a introdus o reformă care le-a permis polițiștilor să-și folosească arma din dotare, dacă cel interpellat nu respectă ordinele – și asta chiar dacă nu există un pericol iminent. O reformă care a făcut ca violența polițienească să crească exponențial în Franța. Ofițerul e anchetat de Procuratură, și justiția franceză va stabili dacă a acționat conform legii. Dar procesul nu va mai putea face dreptate pentru victimă... În Statele Unite, ca și în Franța, cei săraci și marginalizați se revoltă împotriva forțelor polițienești – și împotriva Statului. În suburbiile franceze, încrederea în autorități este scăzută, iar ciocnirile sunt frecvente. Moartea tragică a lui Nahel a eliberat o furie latentă. Astfel de episoade s-au mai petrecut în istoria recentă – de pildă, în 2005. Extraordinară e amploarea pe care au luat-o protestele, care s-au extins acum dincolo de periferiile sărace, ajungând în Capitală și în centrul orașelor mari.

Furia și indignarea sunt greu de stăpânit. Prezența intimidantă a polițiștilor, adesea înarmați, verificările dese și arbitrare ale actelor de identitate, camerele de supraveghere – toate acestea le induc adolescenților, în special celor din familii de emigranți, ideea că trebuie în permanență să-și justifice existența în fața autorităților franceze: sunt nedoriți, deci nevoiți mereu să se supună și să dea explicații. Într-o țară în care egalitatea în fața legii e garantată de Constituție, ei sunt tratați cu suspiciune: sunt suspecti pentru ceea ce sunt, nu pentru ceea ce (poate) au făcut. Pentru ei, Statul înseamnă pur și simplu violență – uneori fizică, nu doar simbolică –, și nu garantul unei justiții sociale, darămite al bunăstării. Mica delincvență a tinerilor din aceste cartiere mărginașe e adesea un semn de revoltă la adresa autorităților mai degrabă decât o soluție de supraviețuire în sărăcie. Izolarea din suburbiile Capitalei i-a împins pe cei năpăstuiți către o logică a confruntării cu tot ceea ce poartă însemnele puterii: autoritatea publică, dar și afacerile «cu blazon», care le sunt absolut inaccesibile (magazine cu articole de lux, restaurante scumpe etc.). Așa că, pe măsură ce violența polițienească a crescut, s-au amplificat și furia & revolta celor săraci și neputincioși. La răzmerițele din ultimele zile au fost incendiate sute de autovehicule, zeci de sedii administrative, dar și clădiri «nevinovate»: creșe, școli, stații de autobuz etc. – astfel încât e

greu să mai tragi vreo concluzie legată de țintele predilecte ale revoltaților ori să deduci care le sunt motivațiile. [...]

Multă vreme s-a crezut că astfel de răzmerițe se produc pe fondul absenței statului în aceste cartiere altfel decât prin intermediul poliției. Dar, începând cu anii 2010, guvernul chiar a investit în remodelarea zonelor Capitalei abandonate de autorități. Pentru a grăbi integrarea, s-au deschis școli, oficii pentru asistență socială, centre culturale & multimedia, săli de sport. S-au activat fonduri pentru organizații nonguvernamentale care sprijină integrarea tinerilor (Nahel M. fusese, de altfel, unul dintre beneficiari), s-a încurajat dezvoltarea unor mici afaceri de cartier care să ofere perspectiva bunăstării etc. Mobilitatea socială a acestor tineri e încă redusă, în ciuda eforturilor Statului. Iar rezultatele sunt greu de măsurat. Dar când vezi că până și această brumă de infrastructură socială locală a fost atacată în timpul revoltelor, îți vine să te întrebi ce altceva ar mai putea face Statul pentru a recupera marginea.” (Matei Martin – *Violența care naște violență*, <https://www.observatorcultural.ro/articol/violenta-care-naste-violenta>)

16. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia moartea tragică a lui Nahel a eliberat furia latentă a marginalizaților de tot felul
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia revolta violentă a marginalizaților de tot felul împotriva statului francez este complet justificată moral
- c. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia, în Statele Unite și în Franța, cei săraci și marginalizați se revoltă împotriva forțelor polițienești – și împotriva Statului
- d. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia, în Statele Unite și în Franța, cei săraci și marginalizați se revoltă împotriva forțelor polițienești – și împotriva Statului

17. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a contrazice ideea potrivit căreia abandonarea de către autorități a zonelor de la periferia Parisului justifică în totalitate revolta violentă a marginalizaților împotriva statului francez
- b. a explica modul în care politicile și investițiile guvernului francez ar putea contribui la reintegrarea socioeconomică a zonelor de la periferia Parisului
- c. a întări ideea potrivit căreia abandonarea de către autorități a zonelor de la periferia Parisului justifică moral revolta violentă a marginalizaților împotriva statului francez
- d. a analiza poziția autorului față de rolul/importanța politicilor și a investițiilor statului pentru refacerea climatului socioeconomic al zonelor de la periferia Parisului

18. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să pună la îndoială corelația dintre statutul lor socioeconomic și comportamentul violent al populației din suburbii
- b. să explice care ar fi cauzele pentru care statul francez este la fel de vinovat ca cel al SUA pentru recenta escaladare violentă a conflictelor socioeconomice
- c. să susțină că problemele care au determinat recenta escaladare violentă a conflictelor socio-economice din Franța sunt dificil de analizat și, mai ales, de soluționat
- d. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre statutul lor socio-economic și comportamentul violent al populației din suburbii

Fie textul:

„– *«Gigi Becali, reacție fabuloasă despre David Popovici! Îi atacă pe Radu Banciu și Cristian Tudor Popescu.»* – ProSport

– *«Gigi Becali dă de pământ cu Radu Banciu și Cristian Tudor Popescu după ce David Popovici și-a pierdut titlul de campion mondial.»* – Știripesurse.ro

– *«Becali, enervat de CTP și Radu Banciu. Finanțatorul îl apără pe David Popovici».* – Evenimentul Zilei

- «Gigi Becali, reacție despre David Popovici: «El e fenomen!». S-a luat de Banciu și CTP.»
- **Fanatik**
- «Polemică națională creată de rezultatele lui David Popovici la Fukuoka. Gigi Becali i-a distrus pe Radu Banciu și CTP.» – Cancan

Dau cu ochii de snopul acesta de titluri în ceea ce se cheamă «presă». Nu înțeleg nimic. Caut să văd ce-a zis G. Becali despre subsemnatul. Și găsesc: «Păi, da ce, vrei să facem ca Banciu sau ca ăsta, Cristian Tudor Popescu? Păi, aia nu e înfrângere dacă ești pe locul 2 (care loc 2?, că Popovici a fost pe 4 și 6 – n.m.) și nu i s-a doborât recordul mondial. Ce, este mașină? Și mașina, dacă e Mercedes și concurează cu Dacia, poate face o pană și o învinge Dacia.» Atât. Pomind de la această scânteiere a luminii bisericii din Pipera se anunță, deci, în rafale, că îl atac pe David Popovici, că sunt atacat la rândul meu, că se dă de pământ cu mine, că sunt, carevasăzică, distrus.

Culmea este că în spatele behăielii lui Becali e bezna, beznă curată! Cristian Tudor Popescu ăsta n-a scos niciun cuvânt, nici măcar un oftat, despre înfrângerile lui David Popovici – nada, nix, nema. Și n-am făcut-o din două motive:

1. *Deși știu să înot, nu sunt comentator de natație.*
2. *Nu cred că e mare lucru de comentat. Un tânăr și mare campion, cum este David Popovici, are o «decădere», cum ar zice G. Becali, după un șir de performanțe uluitoare. Din care are toate șansele să iasă și să învingă din nou.*

Pe această bază, numele îmi este lipit printr-un «și» de al unei persoane cu care am tot atâta în comun cât am cu maimuța urlătoare din Paraguay.

Pe această bază, sunt declarat împământat, desființat.

Iată, deci, stimați cititori de ce e capabilă «presa» zilei de azi: face mult mai mult decât din rahat bici, face rahat din nimici.» (Cristian Tudor Popescu – Popovici, bici, nimici, <https://www.qsp.ro/opinii/editorial-ctp-popovici-bici-nimici-706112.html>)

19. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia în presa contemporană asistăm la o degradare a calității actului jurnalistic
- b. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia titlurile bombastice din presa contemporană fac mai mult rău, decât bine, calității demersului jurnalistic
- c. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia în presa contemporană asistăm la o degradare a calității actului jurnalistic
- d. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia titlurile bombastice din presa contemporană fac mai mult bine, decât rău, calității demersului jurnalistic

20. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a analiza poziția autorului față de importanța titlurilor date articolelor din presă pentru calitatea actului jurnalistic
- b. a întări ideea potrivit căreia în presa zilelor noastre calitatea demersului jurnalistic suferă o degradare considerabilă
- c. a explica modul în care, după un șir de performanțe uluitoare, înotătorul român David Popovici a ajuns să piardă titlul de campion mondial
- d. a contrazice ideea potrivit căreia în presa zilelor noastre calitatea demersului jurnalistic suferă o degradare considerabilă

21. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să pună la îndoială faptul că în titlurile articolelor apărute recent în presă numele său ar fi trebuit să fie alăturat de cel al lui Radu Banciu
- b. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la capacitatea înotătorului român David Popovici de a-și reveni și de a obține din nou performanțe remarcabile

- c. să explice detaliat care ar fi cauzele pentru care numele său a fost pomenit în titlurile articolelor apărute recent în presă
- d. să analizeze succint modul în care se degradează, în presa contemporană, calitatea actului jurnalistic

Fie textul:

„Dick Fosbury, «aur» la JO din Mexic, 1968, la săritura în înălțime, a fost considerat, de mulți, «inventatorul» tehnicii de arcuire pe spate. În realitate, o fetiță de 13 ani este «descoperitoarea».

Își amintea perfect momentul primei sărituri: mergea la o școală mică din South Otter, erau Zilele Sportului și voia să-și învingă cea mai bună prietenă. Așa că pe la nouă ani, după moda vremii, a forfecat, a trecut peste ștachetă, rezemată pe două bețe, și a aterizat pe nisipul din curte. S-a julit, a plâns olecuță de durere.

Tatăl, văzând-o, i-a amenajat un locușor, luând niște plase, mergând la un magazin de mobilă second-hand și venind acasă cu un fel de spumă din care a făcut câțiva baloți, prima ei «saltea».

Până la 11 ani, Debbie Brill a atacat astfel săritura în înălțime: cu picioarele înainte, tăind aerul. Nimeni nu s-a gândit la forma literei J.

«Am mers pe instinct», avea să declare ea, peste ani. Și-a luat avânt, și-a calculat pașii, dar, când a ajuns în fața bețișorului de lemn, a dat să-l sară cu spatele la el, cu fața spre cer, trăgându-și, imediat, pantofii de sport.

«Instinctul mi-a spus să zbor»

«N-am avut nevoie de niciun antrenor, nimeni nu mi-a impus nimic, habar nu aveam de această tehnică. Pur și simplu instinctul mi-a spus să alerg și să zbor.» La 13 ani, fata din British Columbia, Canada, revoluționase această disciplină.

Primul record mondial la săritura în înălțime (feminin) datează din 20 mai 1922, 1,46 m, Nancy Voorhees (SUA). În momentul în care Debbie Brill a venit cu noul ei stil, Iolanda Balaș era cea mai bună din lume, cu 1,91. Actualmente, Stefka Kostadinova (Bulgaria) deține supremația mondială, cu 2,09 m, la Roma, în 1987.

«Încercam să-mi ridic șoldurile, pentru a putea sări cât mai sus», își amintea. Nu-i era deloc ușor. Lumea sportului era obișnuită cu stilul vechi, a fost botezată «Ciudata», pentru că nu mai forfeca. Și-a găsit, curând, un aliat, pe Pete Swensson, un antrenor care i-a convins părinții că trebuie să o lase la atletism, pentru că e bună în ceea ce face.

La un «duel» între cei din Columbia Britanică și cei din Oregon, Brill a auzit că un băiat ceva mai mare, cam pe la vreo 19 ani, îi imită săritura, pe spate. S-a bucurat enorm. «Am simțit o ușurare formidabilă. Acum eram doi ciudați.»

Norvegia a râs de stilul ei

La 14 ani, în ianuarie 1967, Debbie a concurat în Kelowna. Toți ceilalți sportivi s-au apucat de forfecare, unii au încercat ceva demn de Charlie Chaplin, pe burtă, doar ea și-a văzut de «Brill Bend»: a reușit 1,50 m, cu peste opt centimetri mai sus ca toate săriturile sale de până atunci.

A mers în Oslo, pe Stadionul Olimpic. Europa nu văzuse, încă, stilul cel nou de săritură. «Toată lumea a râs de mine, de fata cea slăbuță. Aproape la fiecare atlet au bătut din palme, pe ritm, la mine s-au oprit și-și dădeau coate. Și în Marea Britanie ori Suedia mă priviseră ciudat, dar aici s-au apucat să râdă ca și cum pe gazon rula o comedie. Logic, de emoție, am terminat pe ultimul loc!»

A continuat să sară: 1,99 m în 1982, record al Canadei. Apoi, în 1999, la 46 de ani, a devenit cea mai bună din lume la +45 de ani, cu 1,76!!!

Zilele trecute, marele Dick Fosbury, considerat unul dintre cei mai mari atleți din toate timpurile, campion olimpic la săritura în înălțime, în Mexic, 1968, s-a stins la 76 de ani. Atinse, cu noua tehnică, botezată «Fosbury Flop», 2,24. Toți l-au ovaționat, s-au scris pagini întregi despre inovatorul său stil și despre cum acesta poate aduce noi recorduri. Dar s-a retras după Mexico.

La cinci ani după incredibila sa performanță, a ajuns în Spania. Jurnalii de aici prinseră a-l felicita, moment în care i-a întrerupt.

«Să fie clar, nu eu am venit cu acest stil! N-a fost un el, ci o ea! La o reuniune athletică, antrenorul meu de atunci mi-a spus că o fetiță sare oarecum ciudat, fără acea forfecare, ci cu spatele la bară, cu ochii spre cer. La o zi distanță, i-am adoptat stilul. Nu mi-a ieșit din prima, dar era clar că dădea roade. Ea a ajuns la Jocurile Commonwealth-ului, eu am devenit campion olimpic, cu record inclus. Aceasta este diferența!»

Fetița despre care vorbea Fosbury era Debbie Arden Brill.

«Invenția» sa nu a fost recunoscută, niciodată, la cotele la care ar fi trebuit.” (Cătălin Opreșan – „N-a fost un el, ci o ea!”, <https://www.gsp.ro/opinii/povestile-lui-oprisan-debbie-arden-brill-dick-fosbury-691308.html>)

22. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia istoria este scrisă de învingători
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia, câteodată, istoria sportului poate fi și nedreaptă
- c. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia noua tehnică de săritură în înălțime (pe spate) este pe bună dreptate denumită „Fosbury Flop”
- d. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia noua tehnică de săritură în înălțime (pe spate) este în mod nedrept denumită „Fosbury Flop”

23. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a contrazice ideea potrivit căreia istoria este scrisă de învingători
- b. a explica modul în care noua tehnică de săritură în înălțime (pe spate) a ajuns să fie în mod nedrept denumită „Fosbury Flop”
- c. a întări ideea potrivit căreia, cu atleta Debbie Arden Hill, istoria sportului a fost nedreaptă
- d. a analiza poziția autorului față de importanța tehnicii adoptate la săritura în înălțime pentru performanțele sportive obținute

24. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să explice care ar fi motivele pentru care putem considera că istoria sportului a fost nedreaptă cu săritoarea în înălțime Debbie Arden Hill
- b. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la importanța tehnicii adoptate la săritura în înălțime pentru performanțele sportive obținute
- c. să susțină că noua tehnică de săritură în înălțime (pe spate) este pe bună dreptate denumită „Fosbury Flop”, căci învingătorului i se cuvine totul („The winner takes it all”)
- d. să pună la îndoială corelația dintre tehnica adoptată la săritura în înălțime și performanțele sportive obținute

Fie textul:

„În iulie 1966, Elisabeta a II-a acorda Cupa Jules Rimet, trofeul mondial, «căpitanului» Bobby Moore, care tocmai «driblase» un cancer.

Îi cunoștea, pe scurt, povestea din ultima perioadă. I se spusese că fusese depistat cu un cancer testicular, cu doi ani înainte, în 1964. Orhiectomie. Pierderea unui testicul. Când auzise că e vorba despre «căpitanul» naționalei, cel care urma să conducă trupa din Albion la Campionatul Mondial chiar de acasă, întrebuse, oarecum temătoare: «Dar mai poate juca fotbal?»

Boala nu avansase, nu se extinsese, tratamentul fusese făcut oarecum în secret, cu așa ceva nu adunai audiență. «Majestate, celelalte organe nu i-au fost afectate, iar Bobby este un luptător», auzise. «Doamne, ce poveste de viață!», replicase.

În 1966 Elisabeta a II-a avea 40 de ani. Bobby Moore, 25. Mereu le povestise apropiaților că admiră astfel de oameni, dotați cu un munte de voință, care putuseră să treacă peste tot felul de nenorociri. Mai ales un sportiv. Fotbalistul primise banderola într-un mai 1963, la doar a 12-a sa prezență: Johnny Haynes se retrăsese, Jimmy Armfield era accidentat. Cel mai tânăr căpitan din istorie!

Nu putea spune că era topită după fotbal, dar pentru că din a sa țară se dăduse ora exactă în acest sport, nu era indiferentă. Pe la trei ani o urcaseră pe un cal, se împrieteniseră repede. La patru, primise propriul ponei, pe Peggy, de care se atașase enorm. Devenea, treptat, o călăreață de calitate. Englezii iubeau acest lucru, dar Regina știa că nimic nu se compară cu fotbalul.

«England, England!»

Pe 30 iulie 1966 era marea finală. Anglia – Germania Federală, milioane de orgolii. Acceptase din prima, mai ales că ultimul act avea să fie pe «Wembley».

Coborâseră, la început, dimpreună cu prințul consort, pe gazon, pentru a felicita cele două echipe. 96.924 de suflete acolo, 32.300.000 de urmăritori la TV. Povestea e știută: 2-2 la finalul timpului regulamentar, 4-2 victorie Anglia, cu Geoff Hurst autorul unei «triple» și cu faimosul gol – a fost sau n-a fost? – validat de Gottfried Dienst, după cele povestite de «asistentul» Tofiq Bahramov.

Atunci, la final, cu Anglia campioană mondială, Bobby Moore a primit trofeul din mâna sa. Și, în timp ce căpitanul ridica deasupra capului Cupa Jules Rimet, de peste tot se auzea: «England, England!».

Anii aveau să treacă. Bobby Moore, 647 de meciuri pentru West Ham, 108 la naționala Angliei, se stingea în 1993, grav bolnav, după mai multe operații. Avea cu puțin dublul vârstei din faimoasa finală. Casa Regală transmitea, atunci, condoleanțe.

8 septembrie...

De atunci, din 1966, Anglia a mai prins o finală de CE, contra Italiei, și a devenit campioană europeană la feminin, după o victorie contra Germaniei.

Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii a decedat joi. «Regina a murit în pace la Balmoral» a fost anunțul.

Majestatea Sa a patronat cai, a participat, ca spectator, la diferite curse, a acordat trofee la turneele de tenis. Însă englezii consideră, și azi, că pe 30 iulie 1966 a participat la cel mai important eveniment sportiv din viața lor.

Azi, în memoria Reginei, la Hyde Park s-au tras 96 de lovituri de tun, la intervale de zece secunde, câte una pentru fiecare an din viața Elisabetei a II-a. Acum, prințul Charles al III-lea urmează să fie proclamat în mod oficial rege, în cursul unei reuniuni, la Londra, a Consiliului Succesiunii." (Cătălin Opreșan – Regina și Cavalerul, <https://www.gsp.ro/opinii/povestile-lui-opresan-regina-si-cavalerul-674083.html>)

25. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:
- fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia poveștile eroilor de altădată pot fi date uitării, întrucât istoria continuă și ne aduce în atenție alte și alte personaje
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia, pe 30 iulie 1966, căpitanul Bobby Moore primește în mod nemeritat trofeul mondial din partea reginei Elisabeta a II-a
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia poveștile eroilor de altădată pot fi date uitării, întrucât istoria continuă și ne aduce în atenție alte și alte personaje
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia englezii încă mai cred că, pe 30 iulie 1966, regina Elisabeta a II-a a participat la cel mai important eveniment sportiv din istoria lor

26. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:
- a. a contrazice ideea potrivit căreia regina Elisabeta a II-a este un personaj important pentru istoria sportului din Marea Britanie
 - b. a explica detaliat modul în care istoria continuă și după dispariția anumitor personalități, aducându-ne în centrul atenției alte și alte personaje ori povești
 - c. a analiza poziția autorului față de importanța reginei Elisabeta a II-a pentru istoria sportului din Marea Britanie
 - d. a întări ideea potrivit căreia poveștile eroilor de altădată merită să mai fie spuse, încă, deși istoria continuă și ne aduce în atenție alte și alte personaje ori povești
27. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:
- a. să analizeze corelația dintre problemele de arbitraj și performanța sportivă obținută de Anglia la Campionatul Mondial de fotbal din 1966
 - b. să susțină că poveștile eroilor de altădată merită să mai fie spuse, încă, deși istoria continuă și ne aduce în atenție alte și alte personalități ori povești
 - c. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la rolul/importanța personalităților în istorie
 - d. să explice care ar fi cauzele pentru care, pe 30 iulie 1966, regina Elisabeta a II-a acordă în mod absolut nemeritat trofeul mondial căpitanului naționalei Angliei

Fie textul:

„De ce omorâți oameni tineri?

Pentru că violența, cu încununarea ei, omorul, este o Valoare în societatea... civilizată contemporană. Care lasă în urmă, în cazul dureros de multor adolescenți, cinstea, demnitatea, dreptatea, bunătatea, mintea mobilată, bunul simț. Asta se întâmplă pentru că violența este simplă și rapidă, aduce imediat beneficii de imagine, într-o lume în care viteza vieții crește mereu. E mult mai ușor să omori un om decât să construiești un spital.

Sunt tot mai numeroși tinerii care trăiesc fără niciun gând de viitor, aidoma animalelor. Bătrânii de azi au avut, cu ani în urmă, închipuiri pe termen lung în legătură cu viața ce-i aștepta. Sunt generațiile care aveau răspunsuri la întrebarea: «Ce vrei să fii când o să fii mare?». Acum, răspunsul dominant este: «Vreau să fiu mare! Să fiu în centrul atenției! Și repede. Și n-are importanță cum». Comițând un viol, un jaf, făcând o șmecherie cu care să copiezi la examen sau să te umpli de bani, un selfie cu o mare vedetă, scoțând picioarele pe geamul mașinii, cumpărate de tata, la peste 100 km/h, producând accidente mortale, fugind de poliție până când ești oprit cu focuri de armă sau poate nici atunci.

Omorând cu premeditare un om sau mai mulți.

Ce se întâmplă după asta? Nu vei putea fi executat, căci pedeapsa cu moartea e desființată. Într-un fel sau altul, în Justiția din România, până la urmă o să scapi, cu maximum câțiva ani. Vei fi celebru și respectat printre cei ca tine. Pentru că ai valoare. Cu care vezi tu ce mai faci pe urmă...

Democrația liberală înseamnă, de vreo 200 și ceva de ani încoace, în primul rând încercarea de a exclude folosirea forței, a violenței, a relațiilor agresive de putere pentru a tranșa dispute între oameni și între state. Diversele forme de oligarhie, de la monarhie absolutistă, până la dictatură comunistă sau juntă militară de extremă dreaptă, se bazează tocmai pe forță, violență și crimă. Or, în momentul de față, democrația liberală este peste tot sub asediu. Tentația mâinii strânse pumn, a liderului maxim, politica violenței, a lui «kto kavó» (care pe care), cum cu drag zicea Lenin, se răspândesc ca benzina aprinsă pe tot globul. În fond, e o întoarcere spre animalitate, catalizată de înalta tehnologie.

Ieri, a intrat în Serbia. Azi, răvășește Franța și năvălește în România, «țară sigură», cum declară ministrul de Interne Predoiu, după crimele în serie de la Craiova, Teleorman și

Timișoara. După ce senatoarea Șoșoacă i-a amenințat pe parlamentari că le dă foc. Țară sigură, adică mori la sigur.

Nu am a le spune adulților de tip Predoiu decât că societatea care le dă ghes la crimă celor tineri nu au creat-o ei, tinerii – e opera părinților și buniciiilor." (Cristian Tudor Popescu – Animalul cu telefonul în mână, https://www.facebook.com/CTPopescu/?locale=ro_RO)

28. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia degradarea morală a societății contemporane este cea care îi împinge pe tineri spre violență și, la limită, spre crimă
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia progresul tehnologic a permis excluderea utilizării forței, a violenței în rezolvarea conflictelor social-politice din prezent
- c. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia ne confruntăm în zilele noastre cu o întoarcere spre animalitate a social-politicului, catalizată de progresul tehnologic
- d. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia degradarea morală a societății contemporane este cea care îi împinge pe tineri spre violență și, la limită, spre crimă

29. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a întări ideea potrivit căreia actualul climat social-politic este cel care determină faptul că tinerii adoptă cu ușurință comportamente violente și, la limită, ajung să comită crime
- b. a contrazice ideea potrivit căreia tot mai mulți tineri adoptă cu ușurință comportamente violente și, la limită, ajung să comită crime
- c. a explica modul în care progresul tehnologic determină degradarea morală a societății contemporane
- d. a analiza poziția autorului față de importanța progresului tehnologic pentru calitatea relațiilor interumane și a celor interstatale din lumea zilelor noastre

30. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să pună la îndoială corelația dintre progresul tehnologic și degradarea morală a societății contemporane
- b. să susțină că actualul climat social-politic este incapabil să-i determine pe tot mai mulți tineri să adopte cu ușurință comportamente violente și, la limită, să comită crime
- c. să explice care ar fi cauzele pentru care tot mai mulți tineri adoptă cu ușurință comportamente violente și, la limită, ajung să comită crime
- d. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre degradarea morală a societății contemporane și comportamentul violent al tot mai multor tineri

Fie textul:

„*Ține minte, mă băiete, cine apucă puterea o folosește pentru el, nu pentru cioloveci.*»

După 33 de ani trăiți în dictatură și 33 în democrație, n-am cum să nu-i dau dreptate tatălui meu. Căci n-am văzut niciodată, nici înainte, nici după '89, un politician, un ins cu grad sau funcție înalte, și/sau cu bani grămadă, căruia să-i pese cu adevărat de oameni. De fapt, n-am văzut un om al puterii care să fie un om bun.

Căci scopul pătrunderii în înalta societate nu e să faci să le fie bine celor mulți, ci să te sui tu peste ei. Ca să te bucuri de vile, «gipane», haine și localuri de lux, călătorii la vârf în străinătate, trebuie să existe niște săraci pe care să-i disprețuiești, să-i expediezi din gâtul mâinii când se milogesc, sau să le dai ceva cât să nu moară de foame și să-ți zică «Să trăiți!». Așa te vei simți bine. Pe când, dacă toți profesorii ar putea să se bucure de sejururi șic pe glob, din Japonia în Patagonia, ca ale președintelui fost profesor, ele și-ar pierde gustul pentru dl Iohannis și consoartă.

Și profesorii mai au ceva ce îi face foarte buni de umilit. Ei sunt cei care le dădeau note mici viitorilor politicieni, cei care îi dojeneau că nu știu una-alta, că nu cunosc limba română și nici nu vor s-o învețe, că pun «decât» în loc de «doar» și «care» în loc de «pe care». Și le

spuneau: «N-o să se aleagă nimic de capul tău». Acum, când sunt ștăbi cu doctorate de partid și de stat, e o dulce răzbunare să îi alibă la mână pe amărății de belferi, zăbătându-se pentru un bănuț în plus la un salariu de mizerie – «Care pe care, dom' profesor?».

Chiar dacă mâine li s-ar mări salariile („Im-po-si-bil», le-a spus prof. Iohannis), așa cum le mărește Bode polițiștilor, probabil ca să intre mai hotărât în cadrele didactice dacă se vor încăpățâna să rămână în stradă, prețuirea meseriei de profesor în România rămâne praf. Aș vrea să văd un sondaj printre elevi: câți visează să devină profesori? Sau n-aș vrea să-l văd, căci m-ar umple de tristețe. Tot mai mulți sunt cei care se fac dascăli, cu chiu cu vai, fără vreo chemare, fără să-i intereseze școala sau elevii, în lipsă de ceva mai bun. Cu speranța că vor scoate bani din meditații la negru. Gata oricând să-și ia tălpășița din meserie. Cercul vicios se închide implacabil: cu cât prestigiul școlii scade, cu atât incompetența și dezinteresul profesorilor cresc, consolidând scăderea prestigiului.

Asta nu se rezolvă nici prin dictatură, nici prin democrație, nici de către stânga, nici de dreapta, nici la un loc – e o problemă de miez al ființelor omenești dintr-o țară. După 33 de ani, nu mai pot să pretind că știu o soluție.” (Cristian Tudor Popescu – Care pe care, dom' profesor?, https://www.facebook.com/CTPopescu/?locale=ro_RO)

31. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:
- fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia problema calității sistemului de învățământ și a nivelului de trai al profesorilor din România este una dificil de soluționat
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia climatul social-politic românesc determină prestigiul de care se bucură în țara noastră școala și, implicit, profesorii
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia problema prestigiului de care se bucură meseria de profesor în România de azi este una dificil, probabil imposibil de soluționat
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia școala românească și, implicit, profesorii din ce în ce mai incompetenți și dezinteresați din România își merită soarta
32. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:
- a analiza poziția autorului față de importanța nivelului de salarizare al profesorilor români pentru prestigiul de care se bucură această categorie socioprofesională
 - a întări ideea potrivit căreia problema prestigiului de care se bucură meseria de profesor din România zilelor noastre este una dificil, dacă nu chiar imposibil de soluționat
 - a explica modul în care școala românească și, implicit, profesorii din ce în ce mai incompetenți și dezinteresați din România ajung să-și merite soarta
 - a contrazice ideea potrivit căreia nivelul de salarizare al profesorilor români este irelevant pentru prestigiul de care se bucură această categorie socioprofesională
33. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:
- să pună la îndoială corelația dintre climatul social-politic românesc și prestigiul de care se bucură în țara noastră școala și, implicit, profesorii
 - să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la prestigiul de care ar trebui să se bucure școala și, implicit, profesorii
 - să explice care ar fi cauzele pentru care guvernului român i-ar fi imposibil să mărească salariile profesorilor în contextul actual
 - să analizeze modul în care social-politica din România zilelor noastre determină scăderea prestigiului școlii și al meseriei de profesor

Fie textul:

„Diferență mare anul acesta între două filme și restul de opt din cele zece nominalizări la Oscarul pentru Cel mai bun film. Acestea sunt: Banshees of Inisherin și The Fabelmans. Titlul primului l-aș traduce lelele din Inisherin, fiind vorba de duhuri feminine care îi pocesc pe cei ce le jignesc. Este cel mai original și memorabil film pe care l-am văzut în ultimii ani.

Deși are o atmosferă irlandeză de-acum un veac excepțional reconstruită vizual, filmul pătrunde în relații general umane stranie, care ies rar la iveală. De pildă, cum poate să izvorască răul din bunătate. Cum te poți apăra de o astfel de bunătate, atacându-te pe tine însuși, nu pe celălalt. Colin Farrell face probabil cel mai bun rol din carieră, un fel de monstru al dorinței de a comunica, chiar dacă nu are ce. Monstrul ăsta e născut adesea de rețelele de socializare, de «împrietenire», ale zilei de azi.

Dar performanța actoricească absolut impresionantă îi aparține lui Barry Keoghan, în rolul unui tânăr oligofren. Din potmolul minții lui, răzbate dorința elementară de a iubi și a fi iubit, care nu cere inteligență, dar viața i-o refuză și pe asta. I-aș da fără să șovăi Oscarul lui Keoghan pentru Cel mai bun actor în rol secundar. Iar lui Banshees of Inisherin, Cel mai bun film, Cel mai bun scenariu. [...]

Cât privește marele favorit, cu nouă nominalizări, *Everything, Everywhere, All at Once*, adică Orice, oriunde, totul odată, n-ar fi o nedreptate să ia Oscarul pentru montaj, iar Michelle Yeoh, Cea mai bună actriță în rol principal. Dar atât. [...]” (Cristian Tudor Popescu – *Ielele*, E.T. și Duda de Aur, https://www.facebook.com/CTPopescu/?locale=ro_RO)

34. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:
- fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia *Banshees of Inisherin* este un film mai bun decât marele favorit la Oscarul de anul acesta, *Everything, Everywhere, All at Once*
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia *Banshees of Inisherin* este un film mai bun decât marele favorit la Oscarul de anul acesta, *Everything, Everywhere, All at Once*
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia favoritul Oscarurilor de anul acesta, *Everything, Everywhere, All at Once* este un film mai bun decât *Banshees of Inisherin*
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia marele favorit, *Everything, Everywhere, All at Once*, ar merita să primească vreun premiu la Oscarurile de anul acesta
35. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:
- a contrazice ideea potrivit căreia numărul de nominalizări este irelevant pentru șansele ca un film să câștige vreun premiu Oscar
 - a explica detaliat pentru ce categorii va primi în acest an premiul Oscar filmul cu cele mai multe nominalizări, *Everything, Everywhere, All at Once*
 - a întări ideea potrivit căreia marele favorit, *Everything, Everywhere, All at Once*, nu ar merita să primească anul acesta Oscarul pentru Cel mai bun film
 - a analiza poziția autorului față de importanța numărului de nominalizări pentru șansele ca un film să câștige vreun premiu Oscar
36. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:
- să explice care ar fi motivele pentru care *Banshees of Inisherin* este un film mai bun decât marele favorit la Oscarul de anul acesta, *Everything, Everywhere, All at Once*
 - să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre numărul de nominalizări și numărul de premii Oscar acordate unui film
 - să susțină că nu ar fi o nedreptate ca marele favorit, *Everything, Everywhere, All at Once*, să primească în acest an Oscarul pentru Cel mai bun film
 - să pună la îndoială corelația dintre numărul de nominalizări și numărul de premii Oscar obținute de un film

Fie textul:

„Întrebarea pe care și-o pune Jakob Rosenberg în cartea sa (Criteriul calității în artă) apărută, în traducere, la Editura Meridiane e una de bun-simț: există criterii obiective pentru stabilirea valorii unei opere de artă? Răspunsul, argumentat istoric și analitic de-a lungul întregii lucrări, e tot de bun-simț: asemenea criterii există. Dar deși, prin consens unanim, ele pot trece drept obiective, valabilitatea lor rămâne relativă. Cum vedem, răspunsul merge

cu precauția până la a se autodizolva. Că, până la un punct, se pot face judecăți de valoare corecte, dar că nimeni nu poate garanta, în absolut, infailibilitatea lor – o știm cu toții. Răspunsul pe care și-l dă Rosenberg nu putea fi altul. Se naște, atunci, problema dacă el și-a pus bine întrebarea. [...]

Obiectivitatea – cu alte cuvinte, deplina securitate a evaluării unui obiect artistic – e postulatată ca ideal de două specii ale consumatorilor de artă: negustorii și publicul larg. În ce ne privește, o socotim o problemă marginală, atât pentru cel ce caută întâlnirea nemijlocită și dezinteresată cu plastica, cât și pentru cel care o abordează de la nivelul filozofiei culturii. Cine face – ca Max Dvořak, să zicem – Kunstgeschichte als Geistesgeschichte (Istoria artei ca istorie a spiritului) nu se oprește decât din pur protocol asupra întrebării «Cum putem fi siguri că o pictură bună e bună?». Negustorul, da: el se ocupă numai de asta. El vrea să știe care e metoda de a nu se păcăli, care sunt reperele optimei achiziții. Iar publicul larg crede, în genere – influențat și de o anumită literatură de popularizare –, că a te pricepe la artă echivalează cu a separa chirurgical binele de rău, așa cum se separă, în producția industrială, reușita tehnică de rebut. La baza acestui discernământ ar sta miraculoasa «artă de a privi», constând într-un rețetar ce se poate învăța. Cartea lui Rosenberg poate fi, între altele, citită și ca un asemenea rețetar. Nu vom susține că o anumită tehnică de a diseca imaginea nu e necesară pentru stabilirea unui prim contact cu ea. Vom specifica doar că o asemenea tehnică e mai puțin decât o metodă de a înțelege arta: e, doar, o metodă de a te pregăti să o înțelegi. Artă de a privi un tablou trebuie socotită deci ca fiind artă de a aștepta în mod adecvat revelația lui. Ea are rolul unei simple discipline prealabile. E o gimnastică, un fel de a da ocol valorii, un fel de a o ține de vorbă până se produce dezvoltarea ei. Artă de a privi un tablou nu ne oferă cheia picturii – cum ar pretinde un sumar pozitivism pedagogic –, ci doar un minim cod al buneicuvințe, necesar unei întâlniri civilizate cu ea. E bine să știi, desigur, cu ce să începi atunci când te afli dinaintea unei capodopere și când emoția nu e încă destul de puternică pentru a-ți arăta drumul. Dar analiza e cu atât mai bine condusă cu cât identifică mai iute inanalizabilul, cu cât e mai aproape de a se aboli pe sine. Amatorul de artă, ca și specialistul vor trebui, de aceea, să învețe simultan morfologia imaginii și relativitatea acestei morfologii. Una fără cealaltă eșuează în didactică stearpă într-un caz sau în inarticulare sentimentală – în celălalt. Și, oricum, amatorul de artă, ca și specialistul vor trebui să renunțe definitiv la ideea că dialogul cu arta are drept țintă un contabilicesc act de evaluare. Ce vom răspunde totuși acelor care ne somează să le explicăm cum se poate degusta un tablou? Le vom răspunde că somația lor e de tipul: «Explică-mi cum să mă îndrăgostesc!». Că există, firește, o «regie» a iubirii, o tactică și o strategie a ei – ca în scrisorile priceputei Ninon de Lenclos –, dar că ele abia dacă pot tapisa anticamera Erosului. Înțelegerea artei, ca orice gest al iubirii, nu e o chestiune de metodă, înainte de a fi o performanță a investirii de sine. Înțelegi cu atât mai bine o imagine cu cât conținutul tău de viață și de cultură e mai cuprinzător. Ea nu-ți restituie decât propriul tău efort și propria ta dimensiune. Prin urmare, într-un tablou vezi atâta cât ar putea și el să vadă, dacă ar privi în adâncul tău. Restul e abuz retoric sau sistematic pentru belferi. [...]

Despre obiectivitatea valorii, în speță a frumosului, încercase și Platon să afle ceva, în Hippias Maior. Dar încrâncenarea dialectică a filozofului sfârșea, acolo, într-o aporie. Dialogul nu culminează cu o definiție, ci cu o reverență dinaintea misterului. «Sunt tare grele cele frumoase» – sună, voit sărăcăcios, ultimul său rând. Închizând cartea lui Jakob Rosenberg, mi-am spus că pe teritoriul în care Platon coboară, cu atâta simț al răspunderii glasul, putea și el – cunoscutul conferențiar de la National Gallery din Washington – să pășească cu un dram de sfială în plus." (Andrei Pleșu – «Obiectivitatea» calității artistice, fragment din Ochiul și lucrurile, <https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/situatiunea/obiectivitatea-calitatii-artistice-2290668.html>)

37. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:
- fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia există criterii obiective pentru stabilirea valorii unei opere de artă
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia, în lucrarea *Criteriul calității în artă*, Jakob Rosenberg soluționează în sfârșit dificila și importanta problemă a obiectivității frumosului
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia, în lucrarea *Criteriul calității în artă*, Jakob Rosenberg soluționează în sfârșit spinoasa și esențiala problemă a obiectivității frumosului
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia, pentru un filosof al culturii, problema identificării unor criterii obiective pentru a stabili valoarea unei opere de artă este una marginală
38. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:
- a contrazice ideea potrivit căreia atât amatorul de artă, cât și specialistul vor trebui să renunțe definitiv la ideea că dialogul cu arta are drept țintă un act de evaluare obiectivă
 - a ilustra modul în care problema obiectivității frumosului devine extrem de importantă pentru negustorii de artă și pentru publicul larg
 - a analiza poziția autorului față de importanța problemei obiectivității frumosului pentru un filosof al culturii
 - a întări ideea potrivit căreia putem avea dubii cu privire la justetea modului în care își construiește problematica Jakob Rosenberg, în lucrarea *Criteriul calității în artă*
39. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:
- să pună la îndoială ideea potrivit căreia cartea lui Rosenberg, *Criteriul calității în artă*, eșuează în încercarea de a soluționa corect (și definitiv) problema identificării unor criterii obiective pentru a stabili valoarea unei opere de artă
 - să pună la îndoială punctul de vedere formulat de Jakob Rosenberg referitor la modul în care poate fi soluționată corect (și definitiv) problema obiectivității frumosului
 - să susțină punctul de vedere formulat de Jakob Rosenberg referitor la modul în care poate fi soluționată corect (și definitiv) problema obiectivității frumosului
 - să explice detaliat motivele pentru care cartea lui Rosenberg, *Criteriul calității în artă*, poate fi privită ca o încercare de a ne oferi un ghid practic pe care să-l putem învăța și care ar fi întotdeauna capabil să ne ajute în a stabili corect valoarea unei opere de artă

Fie textul:

„[...] Așadar, ne imaginăm cum va fi viața noastră în viitor, cu Inteligența Artificială rezolvându-ne mii de chestii. Lăsându-i la o parte pe hiperoptimiștii care primesc viitorul țopăind de nerăbdare și pe hiperpesimiștii care s-ar piti în munți, am impresia că părerea de mijloc (în sens aristotelian) e împărtășită de cei mai mulți oameni, care zic că va fi un fel de bine (în sensul confortului) dublat de unele rele (de la degenerarea fizică și morală a speciei noastre la apariția unor noi amenințări teribile la adresa bieților omuleți care suntem și care, vai, se joacă cu focul...). Eu cred că, în afara confortului, Inteligența Artificială va fi benefică oamenilor și dintr-un alt motiv decât acela al confortului. Eu cred că Inteligența Artificială ne va «demoderniza», adică ne va scăpa de una din cele mai rele boli ale modemității, măcar într-o privință. Vom regăsi, cred, reflexele uitate ale omului medieval și ale omului renascentist, reflexe sănătoase, care ne-au adus atât de mult bine nouă, ca civilizație. Să vedeți de ce cred asta.

Poate că cel mai interesant efect al «democratizării» Inteligenței Artificiale este decăderea prestigiului obiectiv al imaginii și creșterea prestigiului ei simbolic. Cu asta, zic, ne întoarcem în Evul Mediu și-n Renaștere, ceea ce mă bucură enorm, căci o asemenea întoarcere este neîndoiește un episod istoric de curățire a minții noastre.

Să mă explic: e deja limpede că aproape oricine poate produce orice fotografie sau film vrea cu Inteligența Artificială. Și că acest produs crește în veridicitate pe măsură ce tehnologiile Inteligenței avansează. Vrei să difuzezi o poză cu clădirea Guvernului prăbușindu-se, o secvență cu președintele țării gonind pe o motocicletă în chiloți, un interviu cu primarul tău ordonând transformarea tuturor școlilor în bordeluri sau o declarație a lui Putin care ordonă atacul nuclear generalizat – o poți face încă de-acum cu ceva pricepere, dar în viitor o vor putea face tot mai mulți oameni din ce în ce mai ușor. Lecția evoluției tehnologice este următoarea: avansul tehnologic presupune democratizarea lui (din ce în ce mai multă lume are acces la noua tehnologie, iar accesul e din ce în ce mai facil) simultan cu creșterea performanței tehnologiei democratizate. Astfel, Inteligența Artificială va permite practic oricui să realizeze ce imagine vrea, iar acea imagine va fi atât de veridică încât aproape nimeni nu-și va putea da seama că e fabricată. Astfel, Inteligența Artificială ne va ajuta să producem minciuni cu un grad atât de ridicat de credibilitate, încât ne va fi imposibil să le detectăm ca atare.

În acel moment, formule precum «am văzut eu la televizor» sau «am văzut eu pe Internet» sau «am văzut eu fotografia clară» își vor pierde caracterul peremptoriu. Imaginea își va pierde forța probantă. Imaginea își va pierde obiectivitatea. Dar, evident, nu va dispărea, ci va prolifera. Astfel, imaginea își va regăsi rolul simbolic, căci cel de martor obiectiv, «curat» și limpede va dispărea. Imaginea va fi importantă nu pentru că arată ceva, ci pentru că spune ceva. Spune ceva de dincolo de ea. Oamenii nu se vor mai raporta la imagini ca la un adevăr material, ci ca la un simbol al unui adevăr pe care mintea lor va fi nevoită să-l descopere. Adică oamenii vor regăsi exact relația pe care omul medieval și cel renescentist o aveau cu imaginea. Sau, cum se spune acum, cu iconicul.

Paradoxal, faptul că prin Inteligența Artificială oricine poate minți credibil va însănătoși mintea și sufletul omenesc. Primul pas, și chiar cel decisiv, este să admitem toți că imaginile nu mai pot avea forța unui adevăr material și imediat în epoca Inteligenței Artificiale, așa cum dobândiseră în modernitate. Și gata, ne-am eliberat.

De asemenea, se va termina cu maxima stupidă «o imagine face cât o mie de cuvinte». Când imaginea suprimă cuvintele, când le va face inutile (cum tinde să se întâmple acum, în epoca emoticoanelor), inteligența umană intră în declin. Nu e de mirare că IQ-ul general scade, că examenele sunt din ce în ce mai ușoare, că lenea mintală este deja direct valorizată pozitiv. Dacă vrem să inversăm trendul de imbecilizare confortabilă generală este necesară revenirea cuvântului la putere, este necesară reclădirea prestigiului abstracțiunii în dauna evidenței. Astfel, cred, Inteligența Artificială ne va ajuta tocmai prin pericolul pe care îl presupune. Și, poate, ne va ajuta împotriva voinței ei. Căci, mai nou, aud că Inteligența Artificială poate «să-și procure» voință...” (Sever Voinescu – Inteligența Artificială și omul medieval din noi, <https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/tilc-show/inteligenta-artificiala-si-omul-medieval-din-noi-2281572.html>)

40. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:
- fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia Inteligența Artificială ne va putea ajuta în vreun fel, întrucât ea reprezintă doar o amenințare gravă la adresa umanității
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia, deși Inteligența Artificială ne va ajuta (în sensul confortului), totuși ea reprezintă o amenințare gravă pentru specia umană
 - fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia Inteligența Artificială ne va ajuta tocmai prin pericolul pe care îl presupune
 - fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia Inteligența Artificială va fi benefică oamenilor și dintr-un alt motiv decât acela al confortului
41. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:
- a întări ideea potrivit căreia Inteligența Artificială ne va ajuta tocmai prin pericolul pe care îl presupune, determinându-ne să pierdem încrederea în forța probantă a imaginilor

- b. a explica modul în care, în epoca modernă a emoticoanelor, imaginea ajunge să suprimă cuvintele, să le facă inutile, ceea ce determină un declin al inteligenței umane
- c. a contrazice ideea potrivit căreia Inteligența Artificială ne va ajuta să încetăm să mai credem în maxima «o imagine face cât o mie de cuvinte»
- d. a analiza poziția autorului față de importanța Inteligenței Artificiale pentru valorizarea pozitivă a lenei mintale

42. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să pună la îndoială corelația dintre Inteligența Artificială și actualul proces de imbecilizare confortabilă generală a umanității
- b. să explice care ar fi cauzele pentru care Inteligența Artificială va fi periculoasă pentru specia umană, pe care o va determina să renunțe la modernitate și să revină la reflexele uitate ale omului din Evul Mediu și din Renaștere
- c. să susțină că Inteligența Artificială va fi benefică oamenilor, prin faptul că-i va determina să renunțe la păguboasele metehne ale modernității și să redobândească reflexele uitate, dar sănătoase ale omului medieval și ale omului renascentist
- d. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre Inteligența Artificială și procesul de imbecilizare confortabilă generală a umanității

Fie textul:

„[...] De obicei, ne uităm strâmb la «Sodoma» occidentală: de acolo ne vin toate relele. Ei, cei din apus, ne-au năpădit cu lipsa lor de tradiții, cu tot felul de tehnologii imorale, cu pofta lor de consum și cu lipsa lor de evlavie. La noi pâlpâie încă flacăra umanității adevărate. Suntem săraci și cinstiți. Săraci și cu frica lui Dumnezeu. Săraci și fără noroc. Mărturisesc că mi se întâmplă și mie, uneori, să mă întorc din Vest oarecum sâstisit. Nu e nici acolo paradisul pe pământ. Și totuși, dracul occidental nu e chiar atât de negru. Sunt îngeri și spre apus. Din păcate, de ei nu ne lăsăm năpădiți. Să luăm un exemplu. De multă vreme, în România (dar nu numai în România) studiile clasice sunt în suferință. Greaca a dispărut de mult din programele școlare (tatăl meu încă avea ore de greacă în liceu), deși amplasamentul nostru geografic, istoria noastră și religia noastră ar fi trebuit să-i acorde o atenție specială. Latina a pierdut de asemenea teren, în ciuda orgoliilor noastre de moștenitori ai Romei, rătăciți într-o mare slavă. Nimeni nu mai are timp și înclinație pentru învățarea «limbilor moarte», resimțite ca străine de duhul modernității și al progresului. Ei bine, într-o țară hipercivilizată cum e Germania, o țară în care nici limba, nici tradițiile locale nu trimit la Bizanț sau la latinitate, asistăm, dintr-odată, la un reviriment al apetitului pentru greacă și latină. În vara trecută, un articol din Frankfurter Allgemeine Zeitung (nr. 149 din 28/29 iunie) semnală un fenomen nou în universul gimnazial al țării. În vreme ce în anul școlar 1999/2000 un elev din patru opta pentru studiul limbii latine, acum aceeași opțiune apare la un elev din trei. Interesul pentru greacă a crescut și el în ultimii opt ani. Analiza acestui «trend» a provocat comentarii și concluzii spectaculoase. Profesorii și elevii vorbesc despre virtuțile redescoperite ale studiilor clasice cu un entuziasm de care ar fi grozav să ne lăsăm contaminați. «Greaca și latina sunt, prin superioara lor complexitate, un bun antrenament pentru gândirea diferențiată și pentru capacitatea de judecată.» «Cele două limbi stimulează independența de spirit și gustul libertății.» «Limba latină intensifică puterea de concentrare și stabilitatea mentală» și «consolidează gândirea analitică». Un tânăr studios declară că a învăța grecește «este modalitatea optimă de a reflecta asupra Ființei, asupra istoriei și asupra comportamentului uman». «Greaca e o limbă minunată, imaginativă, plină de culoare» – spune un altul. A o cunoaște e «a respira un pic de eternitate». O solidă formație clasică se impune ca foarte utilă și pentru naturile pragmatice. Ea constituie o excelentă temelie de cultură generală, un bun exercițiu pentru propriile aptitudini intelectuale și morale. În plus, fără greacă nu ai acces la meserii cum sunt teologia, arheologia, istoria veche, iar fără latină nu te poți ilustra onorabil în istoria artei, muzicologie, filologie, orientalistă. S-au găsit voci care să invoce beneficiile studiilor clasice și pentru o

mai subtilă înțelegere a europenității, dacă nu chiar a globalizării, dacă ne gândim la întinderea colosală a vechilor imperii, care adunau laolaltă, în comunitatea idiomului dominant, teritorii astăzi disparate.

«Morții trăiesc mai mult» sună titlul articolului pe care l-am citat. Da, dar numai în țările în care cei vii sunt vii cu adevărat. Adică treji. Adică atenți la structurile de adâncime ale identității lor, și nu la fuduliile ei de paradă.” (Andrei Pleșu – Greaca și latina, <https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/situatiunea/greaca-si-latina-612368.html>)

43. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia ar fi de dorit să urmărim exemplul Germaniei și să avem, și în România, un reviriment al interesului pentru studiile clasice
- b. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia ar fi de dorit să urmărim exemplul Germaniei și să avem, și în România, un reviriment al apetitului pentru greacă și latină
- c. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia occidentalii ne-au năpădit cu lipsa lor de tradiții, cu tot felul de tehnologii imorale, cu pofta lor de consum și cu lipsa lor de evlavie
- d. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia cei din apus ne-au năpădit cu lipsa lor de tradiții, cu tehnologiile lor imorale, cu pofta lor de consum și cu lipsa lor de evlavie

44. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a analiza poziția autorului față de importanța studiilor clasice pentru românul pragmatic, pătruns de duhul modernității și al progresului
- b. a întări ideea potrivit căreia un reviriment al apetitului pentru greacă și latină ar fi de dorit și în România zilelor noastre
- c. a explica modul în care au ajuns elevii și profesorii din Germania să redescopere virtuțile studiului «limbilor moarte»
- d. a contrazice ideea potrivit căreia studiile clasice sunt resimțite în România (și nu numai la noi) ca fiind străine de duhul modernității și al progresului

45. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să pună la îndoială corelația dintre interesul pentru studierea limbilor greacă și latină și regăsirea de sine a poporului român
- b. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre studiul «limbilor moarte» și identitatea poporului român
- c. să explice care ar fi cauzele pentru care în România (și nu numai la noi) oamenii nu mai au timp și înclinație pentru învățarea «limbilor moarte»
- d. să analizeze modul în care creșterea interesului pentru studierea limbilor greacă și latină ar produce efecte benefice, astfel încât ar fi de dorit și în România zilelor noastre

Fie textul:

„A mai trecut o vară, iar începe anul universitar. Nimic nou, e la fel de rău ca în anii din urmă. Facultățile «grele» din Universitate, Fizică, Matematică, Chimie, se zbat în aceeași lipsă deja cronică de studenți – nici nu vreau să mă gândesc ce se va întâmpla când boala se va acutiza. Încercăm, cum putem și cum ne pricepem, să aducem studenți. [...] Dar nu cred că dacă vom intensifica propaganda în licee – și o s-o facem –, dacă vom avea mai multe cămine – avea-vom oare? –, dacă vom aplica programe și planuri de învățământ – am făcut-o, în parte –, dacă profesorii și cursurile vor fi din ce în ce mai «user friendly», facultatea se va umple. Sigur, nu va fi de ajuns.

Rana e mult prea adâncă. Sunt convins că, așa cum mulți spun, o parte din vină pentru situația asta o are felul în care sunt predate științele, matematica în special, în școală și liceu. Dar și dacă s-ar schimba totul și s-ar preda aceste discipline ca-n visele mele frumoase – fără exagerări tehnice și teoretice, cu explicarea legăturilor dintre discipline, cu aplicații, cu accentuarea laturilor euristice, istorice și, mai ales, ludice –, tot nu cred că s-ar îmbunătăți sensibil situația noastră. Trebuie să fie un motiv mai profund pe care sociologii

ar cam fi cazul să-l deslușească; mai ales că «la ei» e coadă, au de unde alege – ah, ce-i invidiez!

Cred că este vorba, în primul rând, de un reflex al fugii generale de efort susținut, de construcție temeinică și de durată, care-și arată cu greu și târziu roadele. Nu te bagi la o facultate grea, cum sunt în suferință acestea despre care vorbesc, atunci când ai la îndemână sumedenie altele la care diploma de licență se ia ușor, cea de master și mai ușor, iar de doctorat nu mai vorbesc.

În plus, piața muncii trimite semnale contradictorii. Avem, pe de o parte, plângerile repetate – nu știu cât de îndreptățite, pentru că ne-am obișnuit să le luăm de bune fără mare verificare – față de inadecvarea pregătirii universitare la necesitățile reale din mediul economic. Distinsul domn Radu Fumică [...] spune chiar, tranșant, că «învățământul va falimenta economia». Îmi vine să-l întreb, precum Moromete: «Pe ce te bazezi?».

Trebuie că e o chestie de optică – de unde privesc eu, se vede invers: economia românească e atât de primitivă încât nu știe ce să ceară de la învățământ; cere atât de puțin și de nesofisticat, confundă universitatea cu școala de meserii, încât va sfârși prin a îngropa ea definitiv învățământul. Pe de altă parte, firmele angajează la grămadă, pe orice post, pe oricine, indiferent de specializare. S-ar zice că există câteva facultăți jolly-joker cu care mergi la sigur oriunde. Mă rog, aproape oriunde: nu chiar în fabrică, acolo e nevoie – surprize, surprize – de ingineri, dar câte fabrici mai avem noi? Și la ce ne-ar folosi mai multe? Concurența cea mai mare e la facultățile serioase: de Administrație și afaceri, Drept, Finanțe, plus Psihologia, Sociologia... numai ramuri înalt productive. [...]» (Liviu Ornea – E toamnă iar, <https://www.observatorcultural.ro/articol/bifurcatii-e-toamna-iar-2/>)

46. În contextul pasajului, autorul poate fi cel mai bine interpretat ca:

- a. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia faptul că numărul absolvenților de liceu care-și doresc să devină studenți ai facultăților tehnice este într-o continuă scădere trebuie să aibă niște cauze mai profunde
- b. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia faptul că numărul absolvenților de liceu care-și doresc să devină studenți ai facultăților tehnice este într-o continuă scădere trebuie să aibă niște cauze mai profunde
- c. fiind în totalitate de acord cu ideea potrivit căreia, prin inadecvarea pregătirii universitare la necesitățile reale din mediul economic, învățământul riscă să falimenteze economia
- d. fiind în total dezacord cu ideea potrivit căreia, prin semnalele contradictorii trimise de piața muncii, economia riscă să falimenteze învățământul

47. Scopul principal al ultimului paragraf din pasaj este acela de:

- a. a contrazice ideea potrivit căreia anumite facultăți sunt căutate pentru că reușesc să le asigure absolvenților lor, indiferent de specializare, inserarea cu succes pe piața muncii
- b. a explica modul în care cele mai căutate facultăți aproape ajung să le asigure absolvenților lor, indiferent de specializare, succesul garantat pe piața muncii
- c. a întări ideea potrivit căreia, prin semnalele contradictorii trimise de piața muncii, economia românească riscă să falimenteze învățământul
- d. a analiza poziția autorului față de importanța ușurinței cu care se obține diploma de licență pentru succesul unei facultăți din România zilelor noastre

48. În acest pasaj, scopul principal al autorului este cel mai probabil:

- a. să explice care ar fi cauzele pentru care facultățile de factură umanistă sunt mai căutate în prezent decât cele tehnice
- b. să corecteze punctul de vedere cel mai răspândit privitor la relația dintre ușurința cu care se obține diploma de licență și succesul unei facultăți din România zilelor noastre
- c. să susțină că, prin inadecvarea pregătirii universitare la necesitățile reale din mediul economic, învățământul riscă să falimenteze economia românească
- d. să pună la îndoială corelația dintre piața muncii și sistemul de învățământ

RĂSPUNSURI – ITEMI PE CAPITOLE

GÂNDIRE CRITICĂ

Capitolul 1: Introducere în logică și argumentare

Item	Răspuns
1.	c
2.	b
3.	a
4.	d
5.	a
6.	c
7.	a
8.	b
9.	d
10.	b
11.	c
12.	a
13.	c
14.	d
15.	b
16.	d
17.	a
18.	c
19.	a
20.	b
21.	d
22.	b
23.	c
24.	a

25.	c
26.	d
27.	b
28.	d
29.	a
30.	c
31.	a
32.	b
33.	d
34.	b
35.	c
36.	a
37.	c
38.	d
39.	b
40.	d
41.	a
42.	c
43.	a
44.	b
45.	d
46.	b
47.	c
48.	a